

Notitie

Evaluatie periode 2013-2014

Gemeentelijk rioleringsplan 2013-2016

Voor: gemeenteraad Hof van Twente

Van : Afdeling Openbare ruimte gemeente Hof van Twente

21 april 2015

Aanleiding

De gemeenteraad heeft op 23-4-2013 het verbreed Gemeentelijk rioleringsplan 2013-2016 (vGRP) vastgesteld. Met de raad hebben we afgesproken dat we na ongeveer 2 jaar komen met een evaluatie van het vGRP.

Waarom een evaluatie

Bij de behandeling van het vGRP in 2013 hebben wij u verteld dat een betrouwbaar inzicht in de toestand van voornamelijk riolen op dat moment ontbrak. Ook hebben we toen de exploitatie (beheer en onderhoud) zo goed mogelijk bepaald op basis van financiële cijfers van de voorgaande jaren. Ook signaleerde u dat de uitvoering van de projecten stagneert, waardoor er een (wederom) een achterstand was ontstaan. Met de raad is indertijd afgesproken dat wij prioriteit zouden geven aan het krijgen van inzicht in de toestand van de riolen, het onderhoud op basis van risico's (op adequaat niveau) uitvoeren en de achterstand in de projecten inlopen. Met u is afgesproken dat we na twee jaar u zouden informeren over de voortgang van de gemaakte afspraken.

Afbakening van de evaluatie

Het vGRP hebben we in 2012 en 2013 opgesteld. Wij zijn toen uitgegaan van de 'oude' organisatie (Openbare werken). Door centralisatie van het beheer (organisatiemodel Openbare ruimte), herziening van de kostenplaatsen, eenduidigheid in tijdschrijven, functieveranderingen, enzovoort, hebben we geconstateerd dat de feitelijke situatie afwijkt ten opzichte van de uitgangspunten in het vGRP. Omdat deze afwijkingen effect hebben op de uitvoering van de zorgplichten (m.b.t. inzameling en afvoer van stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater) zijn deze meegenomen in deze evaluatie.

De evaluatie richt zich daarom op:

- A. Uitvoering van beheer- en onderhoudstaken (zorgplichten afval-, hemel- en grondwater).
- B. Voortgang van projecten.
- C. Benchmark en meldingen
- D. Risico-gestuurd en doelmatig onderhoud
- E. Effecten op de bekostiging (rioolheffing)

A.Evaluatie

In het vGRP zijn de activiteiten onderverdeeld in de rubrieken Beleid en onderzoek, Beheer, Vervanging, Verbetering en Facilitair. Per rubriek is een analyse gemaakt. In de bijlage 1 zijn de ramingen en de werkelijke kosten voor de jaren 2013 en 2014 naast elkaar gezet.

Bijlage 2 is een lijst van rioolprojecten die de planperiode zijn afgerond en/of worden voorbereid, dat gebaseerd is op door het college vastgestelde Uitvoeringsprogramma's 2013 en 2014-2015.

Ten opzichte van het vGRP worden de noemenswaardige afwijkingen hieronder per rubriek verklaard.

A1. Analyse activiteiten Beleid en onderzoek, beheer en facilitair

Onderwerp	Resultaat periode 2013-2014	Verklaring afwijking
Beoordelen inspecties en bepalen maatregelen inhaalslag (medio 2014)	Eind 2014 is Risicogestuurde maatregelplanning riolering voor de periode 2015-2020 opgesteld.	Doorlooptijd van rioolinspecties en verwerken daarvan is uitgelopen, waardoor vertraging oplevering rapport.
Onderzoek foutieve aansluitingen	In 2013 en 2014 zijn de rioolaansluitingen in twee probleemgebieden gecontroleerd. Resultaat 30% behaald.	Minder uren beschikbaar dan gepland.
Onderzoek gedifferentieerd beheer	Begin 2015 is een Beheer- en onderhoudsplan voor rioolobjecten vastgesteld. Het beheer en onderhoud is daarbij gebaseerd risico's en doelmatigheid. Volgens planning had dit in 2014 gereed moeten zijn.	Te weinig parate kennis binnen de organisatie aanwezig. Tevens zijn op andere taken meer uren gemaakt door incidenten en ondersteuning handhaving.
Onderzoek technische staat voorzieningen grondwater	Eén locatie is onderzocht. Loopt achter t.o.v. planning.	Incidenten en projectbegeleiding vroegen meer uren dan gepland
Inrichten waterloket	Er is een begin gemaakt met het opzetten van het waterloket. Noodzakelijk info staat op de website. Waterloket is niet conform layout Twents waternet ingericht.	Voor het inrichten van de website volgens layout waternet was te weinig capaciteit beschikbaar.
Advisering vergunningverlening en handhaving, rioolaansluitingen	Geraamd was 100 uur, terwijl 300 uur is besteed. Er zijn circa 35 rioolaansluitingen gemaakt voor derden en advies gegeven aan team FLO.	Team FLO geeft geen prioriteit aan het controleren van rioolaansluitingen bij bouwaanvragen. Daarnaast te weinig capaciteit om handhavend op te treden bij foutieve aansluitingen/foutief lozingsgedrag.
Afhandelen meldingen en vragen	Geraamd was 100 uur terwijl 380 uur is besteed aan afdoen van meldingen.	Door onderbezetting bij wijkbeheerders door ziekte en gebrek aan expertise door organisatie wijziging zijn met name meldingen over riolering behandeld door product riool ipv door wijkbeheer.

Onderwerp	Resultaat periode 2013-2014	Verklaring afwijking
Inzet Binnendienst beheer	Voor beleid en onderzoek is 5600 uur geraamd, terwijl 3523 uur is besteed (2077 uur niet besteed)	Uren zijn besteed aan projectvoorbereiding en beheer-zorgplicht onderhoud (vnl drukriolering) incidenten en contracten.
Inzet Binnendienst projecten	Projectvoorbereiding geraamd 5700 uur, terwijl 3711 uur (incl. inhuur) is besteed. (1989 uur niet besteed)	Door reorganisatie grote personele wisseling in cluster projecten (2 van de 4 projectleiders) Momenteel zijn twee projectleiders op basis van tijdelijke contract aan cluster toegevoegd

Samenvatting analyse beleid, onderzoek, beheer en facilitair

De inzet zowel kwantitatief als kwalitatief is voor de beoogde uitvoering van de activiteiten achter gebleven. Wij geven hiervoor de volgende verklaring:

- de organisatorische veranderingen hebben er toe geleid dat in 2013 een medewerker uit de buitendienst als medewerker riolering is geplaatst. Bij deze medewerkers is er veel tijd geïnvesteerd in het ontwikkelen van voldoende expertise. Halverwege 2014 is een extra medewerker met het juiste kennisniveau aangetrokken voor een periode van 2 jaar. In de buitendienst zijn met de reorganisatie mensen met kennis van het taakveld vervroegd uitgetreden, zo ook uit het teamwijkbeheer. In het team wijkbeheer is een medewerker uit publiekscentrum geplaatst met veel kennis van omgang met publiek, maar geen kennis op gebied van riolering;
- veel meer uren zijn besteed aan plannen die buiten de invloedssfeer vallen van het vGRP, zoals adviseren in ruimtelijke plannen en ontwikkelingen;
- meer uren besteed aan handhaving en advisering aan vergunningverlening; Team FLO kan minder prioriteit geven aan toetsen rioolaansluitingen bij bouwvergunningen en realiseren van bouwvergunningen;
- meer uren zijn besteed aan oplossen van meldingen en incidenten;
- meer uren zijn besteed aan projectbegeleiding i.v.m. beperkte beschikbaarheid projectleiders. Binnen het cluster projecten zijn twee van de vier projectleiders nieuw geplaatst als gevolg van de reorganisatie. In derde kwartaal van 2014 zijn twee projectleiders-riolering van buiten de organisatie tijdelijk aan het cluster projecten toegevoegd. Twee toezichthouders met een tijdelijk contract zijn toegevoegd aan het cluster projecten in augustus 2014.

De activiteiten die niet of onvoldoende zijn uitgevoerd:

- Onderzoek grondwateroverlast
- Onderzoek hemelwaterlozingen
- Bijdrage aan samenwerking zoals Twents Waternet
- Verwerken beheergegevens
- Inrichten waterloket (website)
- Opstarten van projecten

A2. Beheer- zorgplicht afvalwater

De beheeractiviteiten 'zorgplicht afvalwater' richt zich op het in stand houden en onderhouden van de bestaande gemeentelijke voorzieningen voor het inzamelen en transport van stedelijk afvalwater. Het gaat hierbij om onder andere 1.398 drukrioolunits, 58 rioolgemaal, 10 randvoorzieningen, bijna 200 km rioolleidingen en ruim 300 drukleidingen. Ook het onderhoud van de ruim 15.000 huisaansluitingen en het meten bij 18 riooloverstorten berust bij de gemeente.

Onderwerp	Resultaat periode 2013-2014	Verklaring afwijking
Cyclisch onderhoud riolen (reinigen en inspectie)	Vrijwel van alle riolen inspecties (achterstand is ingelopen). Begroot was €280.000, terwijl €362.928 heeft gekost. (Nadeel: €82.928)	Door stagnatie in inspecties (inspectieputten niet bereikbaar, vindbaar, veel slib, etc) zijn extra kosten gemaakt.
Preventief onderhoud gemalen/drukrioolunits	Begroot was €702.927, terwijl €605.846 is uitgegeven. (Voordeel €97.081).	Onderhoudscontracten zijn aangepast.
Overstortmetingen	Begroot was €40.000, terwijl €18.892 is uitgegeven. Metingen 2013 zijn afgekeurd.	Metingen 2013 zijn niet betaald.
Correctief onderhoud (drukrioolunits/gemalen/riolen)	Begroot €251.740, werkelijk €295.431 (nadeel €43.691).	De kosten zijn vnl. gemaakt voor herstel van de communicatieapparatuur van de drukrioolunits.
Uren buitendienst	Begroot 2900 uur, besteed 2005 uur.	Capaciteitsgebrek, uren voor het houden van toezicht (wijkbeheerder) bleef achter.
Uren binnendienst	Begroot 400 uur, werkelijk 2184 uur. Onderhoudscontracten zijn herzien en oplossen van incidenten/calamiteiten.	Verschuiving taken van buiten naar binnendienst, veel incidenten/onvoorziene werkzaamheden

Samenvatting beheer-zorgplicht afvalwater

De inzet van de buitendienst zowel kwantitatief als kwalitatief is voor de beoogde uitvoering van de activiteiten achter gebleven. Daarentegen is de inzet van de binnendienst veel hoger geweest. Wij geven hiervoor de volgende verklaring:

- de organisatorische veranderingen (ontwikkeltraject medewerkers, onvoldoende beschikbaarheid inzet, zowel in de binnen- als buitendienst) zie ook samenvatting analyse beleid, onderzoek beheer en facilitair
- diverse onderhoudscontracten met name op gebied van mechanische rioolstelsel moesten worden herzien (inzet binnendienst);
- Het aantal incidenten (meldingen storingen drukriolering en rioolgemaal) hoger was dan voorzien;
- Er incidenteel meer uren door de binnendienst zijn ingezet voor het inlopen van de achterstand in rioolinspecties, zoals aangegeven bij aanvang;
- Er noodzakelijke optimalisaties zijn uitgevoerd, zoals aanpassen van drukrioolunits.

De activiteiten die niet of onvoldoende zijn uitgevoerd:

- Het toezicht houden op en controleren van werkzaamheden/uitvoering van onderhoudscontracten;
- Bewaken en analyseren van meldingen.

A3. Beheer- zorgplicht hemelwater

De beheeractiviteiten zorgplicht 'hemelwater' richt zich op het in stand houden en onderhouden van de gemeentelijke voorzieningen voor de inzameling en afvoer van hemelwater. Het gaat hierbij om het onderhouden van ruim 15.500 straatkolken, 6 km infiltratieriolen, 2 ha wadi's en 7,6 km sloten in het stedelijke gebied.

Onderwerp	Resultaat periode 2013-2014	Verklaring afwijking
Reinigen kolken en lijngoten	Begroot €130.000, werkelijk €61.967.	Het benodigde bedrag is te hoog geraamd en er zijn kolken door de buitendienst gedaan.
Uren binnendienst	Begroot 80 uur, werkelijk 399 uur.	Uren zijn besteed aan toezicht en oplossen incidenten.
Uren buitendienst	Begroot 600 uur, werkelijk 1038 uur.	Er zijn meer kolken gedaan dan begroot.

Samenvatting Beheer-zorgplicht hemelwater

De inzet van de buitendienst is voor de beoogde uitvoering van de activiteiten hoger geweest. Daarentegen zijn minder kosten gemaakt voor het schoonmaken van kolken.

Wij geven hiervoor de volgende verklaring:

- Dat er incidenteel meer tijd is besteed aan het op orde krijgen van arealen van de kolken;
- Er meer tijd is besteed aan reparatie van kolken, er was sprake van een achterstand.
- Er door de binnendienst meer tijd is besteed aan voorbereiding/opdrachtverlening/e.d. voor het oplossen van incidenteel onderhoud aan hemelwatervoorzieningen.
- De kosten voor het schoonmaken van kolken te hoog is aangehouden.

A4. Beheer - zorgplicht grondwater

De beheeractiviteiten 'zorgplicht grondwater' richt zich op het in stand houden en onderhouden van de gemeentelijke voorzieningen voor het inzamelen en verwerking van grondwater. Het gaat hierbij om bijna 40 km drainageleidingen, 10 drainagegemalen en 86 grondwatermeetpunten.

Onderwerp	Resultaat periode 2013-2014	Verklaring afwijking
Onderhoud meetnet	Begroot €20.000, werkelijk €4870. Niet alle meetpunten zijn onderhouden, enkele zijn defect.	I.v.m. tijdgebrek onderhoud uitgesteld.
Uren buitendienst	Begroot 1200 uur, werkelijk 551 uur. Uren besteed aan opnamen.	Nagenoeg geen onderhoud aan drainage uitgevoerd.

B. Projecten

Het college heeft in 2013 en 2014 het Uitvoeringsprogramma's 2013 en 2014-2015 vastgesteld. In totaal was hiermee een investeringsbedrag gemoeid van € 10,3 miljoen. Bijlage 2 geeft een overzicht van de rioolprojecten en daarbij behorende informatie (fasering, beoogde investering). Uit het overzicht blijkt dat we in 2013-2014 rioolprojecten hebben uitgevoerd die nog onderdeel uitmaakten van de Uitvoeringsprogramma's van het vorige GRP. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de status van de projecten en de daarmee gemoeide bedragen.

Project per fasering per 1-1-2015	aantal	Bedrag in €
Initiatief (opgenomen in uitvoeringprogramma's)	12	3.632.000
Verkenning en ontwikkeling (besluit tot project)	5	770.000
Realisatie en afronding (uitvoeringskrediet)*	29	9.178.179
Totaal	46	10.310.179

**Opgemerkt wordt dat van de 29 projecten er 18 projecten zijn gerealiseerd die vielen onder het vorige GRP (vóór 1-1-2013 zijn opgestart).*

Samenvatting Projecten

De voorbereiding en realisatie van projecten heeft vertraging opgelopen ten opzichte van de oorspronkelijke planning. Dit is voornamelijk veroorzaakt door een te kort aan personele middelen (projectvoorbereiding). Zie hiervoor ook uitleg analyse beleid, onderzoek, beheer en facilitair. Naast de afwijking van de planning valt op dat rioolprojecten zijn opgepakt die niet waren voorzien. De verklaring hiervoor is dat door de inhaalslag van rioolinspecties zeer slechte riolen in beeld zijn gekomen, waardoor de prioriteit van de projecten moest worden herzien.

Conclusie evaluatie

- De beschikbare personele middelen waren zowel voor het reguliere uitvoering van de rioolactiviteiten als voor rioolprojecten relatief veel lager dan gepland;
- Door organisatorische veranderingen zijn er wisselingen geweest in de bemensing van het cluster riool, cluster projecten en wijkbeheer. Dit is ten koste gegaan van de efficiënte inzet en verschuiving van taken, maar ook o.a. door minder vakbekwame medewerkers;
- Het aantal meldingen/storingen aan drukriolering is duidelijk hoger dan de maatstaf die wij hanteren van 1 storing gemiddeld per jaar;
- Er is als gevolg van achterstallig onderhoud en slechte toestand van de voorzieningen meer uren besteed aan oplossen van incidenten, dat ten koste is gegaan van andere voorgenomen activiteiten;
- De voorbereiding van 'nieuwe' projecten heeft vertraging opgelopen;
- Als gevolg van bezuinigingen bij de afdeling Bedrijfsvoering (Publiekscentrum) worden vergunnings-aanvragen niet meer getoetst m.b.t. riolering en wordt er geen prioriteit gegeven aan handavingsacties. De kans op foutieve aansluitingen/lozingen wordt hierdoor aanzienlijk hoger. Dit gaat ten koste van doelmatig beheer.

C. Benchmark en meldingen van burgers

In 2013 hebben wij meegedaan met de Benchmark rioleringszorg 2013, zoals afgesproken in het Bestuursakkoord water. De benchmark heeft in beeld gebracht de invulling van de gemeentelijke zorgplichten voor stedelijk afvalwater, hemelwater en overtollige grondwater. Als peiljaar van de aangeleverde informatie voor de benchmark is 1-1-2013 gebruikt. Aangeleverd zijn de cijfers conform het vGRP2013-2016 en werkelijke bestede uren en uitgaven.

Doel van de benchmark is om de prestaties tussen de gemeenten te vergelijken. Het resultaat daarvan is samengevat in het gemeenterapport Hof van Twente 2013 (zie bijlage 3). De opvallende verschillen staan in onderstaande tabel.

Onderwerp (indicator)	Situatie HvT*
Organisatie (incl. inhuur, uitbesteden): formatie binnendienst formatie buitendienst	<i>Relatief laag</i> <i>Relatief hoog</i>
Reinigen en inspectie riolen	<i>Relatief weinig</i>
Afkoppelen- scheiden van waterstromen	<i>Relatief veel</i>
Vervangen riolering in de periode 2009-2012	<i>Relatief weinig</i>
Totale kosten (som beheerkosten, kapitaallasten) per km rioolbuis	<i>Komt overeen</i>
Rioolheffing periode 2010-2013	<i>Relatief hoog**</i>
Toekomstige ontwikkeling rioolheffing per huishouden	<i>Relatief hoog***</i>
Toekomstige ontwikkeling rioolheffing per km rioolbuis	<i>Lager</i>

*Vergelijk van gemeente Hof van Twente t.o.v. andere gemeenten

**Circa €50 hoger dan het landelijke gemiddelde

***Circa €80 hoger dan het landelijke gemiddelde

Meldingen over riolering

Eén van de graadmeters om te kunnen beoordelen of de riolvoorzieningen voldoen (functioneren waarvoor ze zijn aangelegd) zijn de meldingen. Bijvoorbeeld meldingen over hinder bij hevige regenval of stankoverlast.

Medio 2013 zijn we overgestapt naar een nieuw programma waarin we de meldingen worden geregistreerd. In onderstaand overzicht staan de meldingen in de periode medio 2013-2014.

Melding over	oorzaak	aantal
Stankoverlast	Lozingen drukriolering Kapotte stankschermen Geen/onjuist ontluchting/beluchting particulier riool	50
Grondwateroverlast	Water in kruipruimte Water in wadi's/openbaar groen (Braak-West)	8
Water op straat	Hevige regenval/stortbuien Verstopte kolken Beperkte afvoercapaciteit riolering	51
Verstopte kolken	Niet tijdig schoongemaakt Kapotte aansluitleidingen	125
Storing drukriool	Foutief lozingsgedrag (verstopping) Hemelwaterlozingen Ontwerpfouten Blikseminslagen en defect raken apparatuur	458/circa 850*
Gaten in de weg/verzakking	Kapot riool, putten, huisaansluitingen	13
Verstoppingen/kapotte	Verstoppingen particulier riool	36

huisaansluitingen	Verstoppingen gemeentelijk riolering	
	Totaal	741

** Een aantal meldingen wordt rechtstreeks doorgegeven aan de onderhoudsaannemer en zijn niet in meldsysteem geregistreerd. Geschat wordt dat het gaat om totaal 850 meldingen.*

Samenvatting meldingen

We constateren dat het aantal storingen van drukriolering veel hoger is dan de maatstaf, in plaats van 1 storing is in werkelijkheid sprake van 2 storingen per 3 jaar. Uit onderzoek blijkt dat de storingen met name worden veroorzaakt door onjuist gebruik (hemelwater en lozingsgedrag), storingen als gevolg van uitval communicatieapparatuur en systeemfouten. Opvallend zijn ook de aantal meldingen over stank en verstopte kolken. Dit betreft ongeveer 1% van het areaal kolken. Een verklaring hiervoor is dat de kolken niet in het beheersysteem zaten, waardoor onderhoud niet heeft plaatsgevonden.

D. Risico-gestuurd en doelmatig onderhoud

Bij vaststelling van het vGRP is besloten in 2015 een evaluatie van het vGRP plaatsvindt op basis van betrouwbare informatie (toestand riolering, investeringsbehoefte, planmatig/risico gestuurd beheer en onderhoud) met als doel de onzekerheden voor wat betreft de effecten op de lastenontwikkeling (rioolheffing) te beperken.

Om dit te kunnen bereiken is de achterstand in het inspecteren van riolen en rioolgemalen ingelopen. Vervolgens hebben we op basis van actuele informatie een concept Beheer- en OnderhoudsPlan (BOP) opgesteld. Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat op basis van risico's beheer- en onderhoudsactiviteiten worden uitgevoerd. Groot onderhoud (rioolvervangingen en rioolrenovaties) aan rioolobjecten bepalen de investeringsbehoefte. Om hierin inzicht in te krijgen is een maatregelprogramma riolering voor de periode 2015-2020 opgesteld.

Toelichting maatregelprogramma riolering

De risicobenadering houdt in dat onderscheid wordt gemaakt in risicoriolen en overige riolen. Risicoriolen zijn bijvoorbeeld riolen die bij falen (instorten) grote impact hebben, bijvoorbeeld op de waterafvoer, verkeersveiligheid en belangrijke economische gebieden, zoals winkelcentra en bedrijventerreinen. Overige riolen zijn bijvoorbeeld riolen met kleine diameters en die in liggen in woonwijken. De prioriteit om maatregelen uit te voeren is de komende jaren vooral gelegd op de risicoriolen.

Een ander belangrijke facet betreft de doelmatige inzet van de financiële middelen. Daarom zijn de rioolmaatregelen onderverdeeld in rioolvervangings, rioolrenovatie en deelreparaties. Afhankelijk van de aard en het aantal gebreken per rioolstreng is bepaald welke maatregel meest doelmatig is. Uitgaande van deze systematiek is in de periode tot en met 2020 een jaarlijkse investering nodig van €2,3 miljoen.

Beheer- en OnderhoudsPlan (BOP)

De afgelopen jaren is onder andere door de organisatieverandering binnen de afdeling Openbare werken (nu Openbare ruimte) langzamerhand verandering opgetreden in het beheer en onderhoud van de rioolvoorzieningen. Er is veel aandacht besteed aan het op orde krijgen van de financiële beheersing (toerekenen kosten aan de zorgplichten), vervulling van het opdrachtgeverschap en planmatige aanpak van het beheer en onderhoud. Dit heeft er toe geleid dat we meer inzicht hebben gekregen in de risico's. Met name dit inzicht is van belang om verantwoorde keuzes te maken in bijvoorbeeld frequentie van onderhoud en deze (meetbaar) te toetsen aan de ambities uit het vGRP.

Het jaarlijkse (frequente/planmatige) beheer en onderhoud van vrijwel alle riool- en waterobjecten hebben we in het BOP opgenomen. De objecten die een groot beslag leggen op de middelen zijn de drukrioolunits en rioolgemalen, schoonmaken van kolken, het reinigen en inspecteren van rioolstrengen en het onderhoud van drainage.

Het beheer- en onderhoud van deze voorzieningen hebben we herzien door het te baseren op risico-gestuurd onderhoud en doelmatigheid. Daarbij hebben we gebruik gemaakt van expertise van derden, analyse van meldingen en ervaringscijfers.

Toelichting risico gestuurd en doelmatig onderhoud

Straat- en trottoirkolken werden 2x per jaar schoongemaakt. Uit analyses van storkosten (zand/slib/blad uit de kolken) en meldingen over verstopte kolken, blijkt dat sommige kolken meer zand/slib/vuil hadden dan andere kolken. Een verklaring die hiervoor kan worden gegeven is dat de vervuiling wordt veroorzaakt door de omgevingsfactoren en gebruik van de weg. Hiermee rekening houdend is een differentiatie gemaakt in gebieden.

Het zelfde kunnen we doen voor riolen. Riolen die bijvoorbeeld belangrijk zijn voor de waterafvoer, in of nabij belangrijke (ondergrondse) infrastructuur liggen, extra gevoelig zijn voor lozingen, en/of grondwaterbeschermingsgebieden vragen extra aandacht dan andere riolen waar deze zaken niet spelen. Op basis daarvan kan onderscheid gemaakt worden tussen risico-riolen en overige riolen. Wij stellen daarom voor om bijvoorbeeld reiniging en inspectie van risico-riolen te stellen op 1x per 4 jaar en de overige riolen 1x per 8 jaar.

Het risico-gestuurd onderhoud heeft vooral betrekking op het functioneren van een voorziening door deze 'schoon' te houden, bijvoorbeeld 1x per jaar onderhoud uitvoeren. Dat hoeft eigenlijk niet doelmatig te zijn. Soms kan het zelfs goedkoper zijn om het onderhoud vaker uit te voeren door deze mee te laten liften met ander werk of op een wijze uit te voeren.

Het BOP geeft een overzicht van vrijwel alle riool- en watervoorzieningen die de gemeente Hof van Twente beheert en onderhoudt. Per type voorziening hebben we het beheer en onderhoud op basis van risico's beschreven en bepaald wat daar voor nodig is (tijd en kosten).

Adequaat onderhoud → de veranderingen in beheer en onderhoud

De afgelopen jaren hebben we een betrouwbaar beeld gekregen in het areaal aan rioolvoorzieningen en de onderhoudstoestand daarvan. Noemenswaardig is de uitbreiding van voornamelijk drainage en rioolleidingen door overdracht van uitbreidingslocaties Braak-West, Heeckeren fase 1 en Diepenheim-Noord en de aanleg van dubbele rioolssystemen bij rioolvervangingsprojecten. Door het (jaarlijkse) onderhoud en inspectie te baseren op risico's en doelmatigheid is een stap gezet in adequaat beheer. Hierdoor zijn we beter dan voorheen in staat de daarmee gemoeide lasten in beeld te brengen.

Adequaat beheer betekent dat de kwaliteit (effect voor de bewoner en het op het milieu) van onze dienst op een hoger niveau komt. Om dit te bereiken stellen we voor om:

- het onderhoud van kolken en lijngoten te wijzigen van 2x per jaar naar circa 1,5x per jaar;
- het reinigen en inspecteren van riolen van 1x per 8 jaar naar gemiddeld 1x per 6 jaar gaat;
- onderhoud van drainage en hemelwatervoorzieningen (infiltratieriolen) periodiek uit te voeren;
- op basis van piepsysteem over te gaan planmatig onderhoud op basis van risico's en doelmatigheid;
- er gestructureerd toezicht plaatsvindt op uitvoering van onderhoud door derden met name met betrekking tot onderhoud drukriolering en rioolgemalen;
- periodieke inspectie en onderhoud van belangrijke rioolvoorzieningen (afsluiters, kleppen, riooloverstorten, stankfilters) in te voeren.

Wat zijn de financiële en personele gevolgen

Uitvoering van het beheer en onderhoud conform het BOP heeft effect op de financiën en personele inzet. Ook de uitbreiding van het areaal van de voorzieningen heeft daarop effect. Ten opzichte van de oorspronkelijke raming van het vGRP in 2013, zijn er een aantal wezenlijke veranderingen in de activiteiten, zoals het adviseren bij vergunningverlening en handhaven bij foutief rioolgebruik.

In bijlage 4 zijn per activiteit de oorspronkelijke en de 'nieuwe' kosten en inzet naast elkaar gezet. Hieronder wordt per activiteit een toelichting gegeven op de verandering.

1. Activiteiten Beleid en onderzoek, beheer en facilitair

Tijdsbesteding per cluster	was	Voorstel
Binnendienst riolering. <i>Urenraming is gebaseerd op analyse. Rekening is gehouden met 200 uur extra t.b.v. beoordelen vergunningsaanvragen en extra inspanning voor handhaving.</i>	2400	2000
Buitendienst <i>De inzet heeft betrekking op deelname in projectteams van rioolprojecten.</i>	300	120
Vorbereiding projecten (verkenning- ontwikkelingsfase) <i>Betreft inzet voor opdrachtgeverschap, projectleiding, deelname in projectteams, initiëren van projecten.</i>	2000	2000
Kosten <i>Advieskosten, contributies, onderzoek</i>	€196.362	€167.500

2. Beheer- zorgplicht afvalwater

Tijdsbesteding per cluster	was	Voorstel
Binnendienst riolering <i>Toename inzet t.b.v. controle/toezicht onderhoudscontracten, analyse van meldingen/storingen, controle functioneren voorzieningen</i>	200	1400
Buitendienst <i>Afname door verschuiven van toezicht naar binnendienst.</i>	1450	1000
Kosten <i>Onderhoudscontracten, correctief onderhoud, elektriciteit</i>	€798.245	€976.150

3. Beheer- zorgplicht hemelwater

Tijdsbesteding per cluster	was	Voorstel
Binnendienst riolering <i>Toename inzet t.b.v. controle/toezicht onderhoudscontracten</i>	40	200
Buitendienst <i>Toename uren t.b.v. inzet voor herstel en schoonmaken kolken</i>	300	500
Kosten <i>Onderhoudscontracten, correctief onderhoud</i>	€128.429	€115.200

4. Zorgplicht grondwater

Tijdsbesteding per cluster	was	Voorstel
Binnendienst riolering	100	100
Buitendienst <i>Afname inzet door uitbesteden onderhoud</i>	600	300
Kosten <i>Onderhoudscontracten, correctief onderhoud</i>	€49.164	€50.400

5. Projecten

Uitgaande van "Risicogestuurde maatregelplanning riolering" bedraagt de jaarlijkse investeringsbehoefte voor riolen in periode 2016-2020 €2,3 miljoen. Voor renovatie en groot-onderhoud van rioalgemalen is dit geraamd op €200.000, zodat de totale investeringsbehoefte €2,5 miljoen per jaar bedraagt.

De uren die nodig zijn voor projectbegeleiding, advisering en overdracht naar de beheerders zijn opgenomen in onderstaande tabel. De kosten worden op het desbetreffende project geboekt.

Tijdsbesteding per cluster	was	Voorstel
Binnendienst riolering <i>Inzet t.b.v. projectleiding, advisering, verwerken revisie</i>	0	500
Buitendienst <i>Inzet t.b.v. deelname in projectteams</i>	0	160
Realisatie (realisatie- afrondingsfase) <i>Inzet t.b.v. projectleiding</i>	1700	1700
Investerings	€2,5 milj	€2,5 milj

E. Wat zijn de effecten op de rioolheffing

Begin 2013 hebben wij het vGRP 2013-2016 vastgesteld. Hierin is onder meer de koers voor de rioolheffing voor de komende jaren vastgesteld. Tot op heden hebben wij deze koers gevolgd.

Inmiddels zijn veel investeringen in de riolering daadwerkelijk uitgevoerd en zijn de werkelijk bedragen bekend. Ook hebben we het adequaat beheer (op basis van risico's en doelmatigheid) vertaald in benodigde middelen. Relatieve grote veranderingen betreft de personeelslasten (van €640.000 naar €811.000), de compensabele BTW (van €150.000 naar €235.000).

De totale uitgaven als gevolg van temporisering van projecten zijn de afgelopen jaren lager dan voorzien. Dit werkt door in de stand van de rioolreserve. Voorzien was dat deze per 1-1-2015 op €359.000 zou staan, de werkelijke stand is €1.345.939.

Per saldo zijn de lasten voor de lange termijn lager dan voorzien in het GRP 2013-2016.

Op basis van bovenstaande feiten en onderstaande uitgangspunten hebben we twee kostendekkingsvarianten doorgerekend.

- De exploitatiekosten (bijlage 4)- Stand van de rioolvoorziening (reserve) is per 1-1-2015 €1.345.939- Investering €2,4 miljoen per jaar in de periode van 1-1-2017 tot 1-1-2021 (afschrijving 40 jaar)- Investering €200.000 per jaar in de periode 1-1-2017 tot 1-1-2021 (afschrijving 25 jaar)- Raamkrediet €2.3 miljoen in 2015 (afschrijving 40 jaar)- Raamkrediet €250.000 in 2015 (afschrijving 25 jaar)- Raamkrediet €0 in 2016- Bepalen van de rioolheffing door optimale inzet van de rioolvoorziening

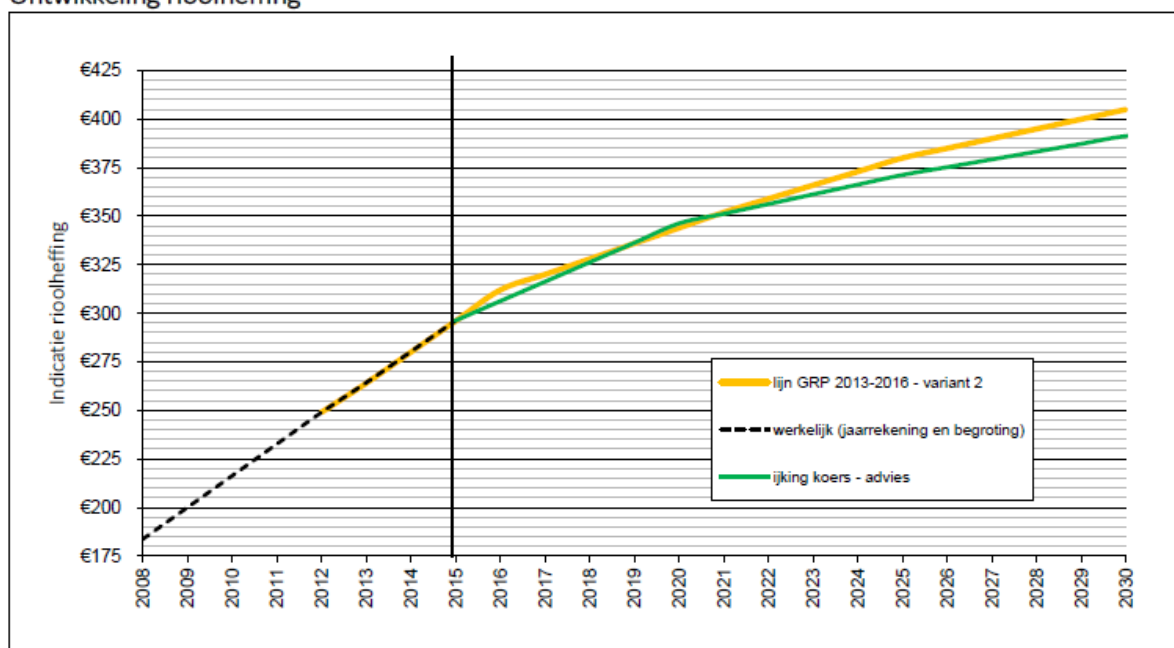
Er wordt geen rente meer toegerekend bij een positieve stand van de rioolvoorziening. Dit heeft te maken met het zogenaamde 'schatkistbankieren' waarbij kort gezegd tegoeden van de lagere overheden moeten worden gestald bij het Rijk, tegen zeer lage rentes.

Resultaten van de kostendekkingsvarianten

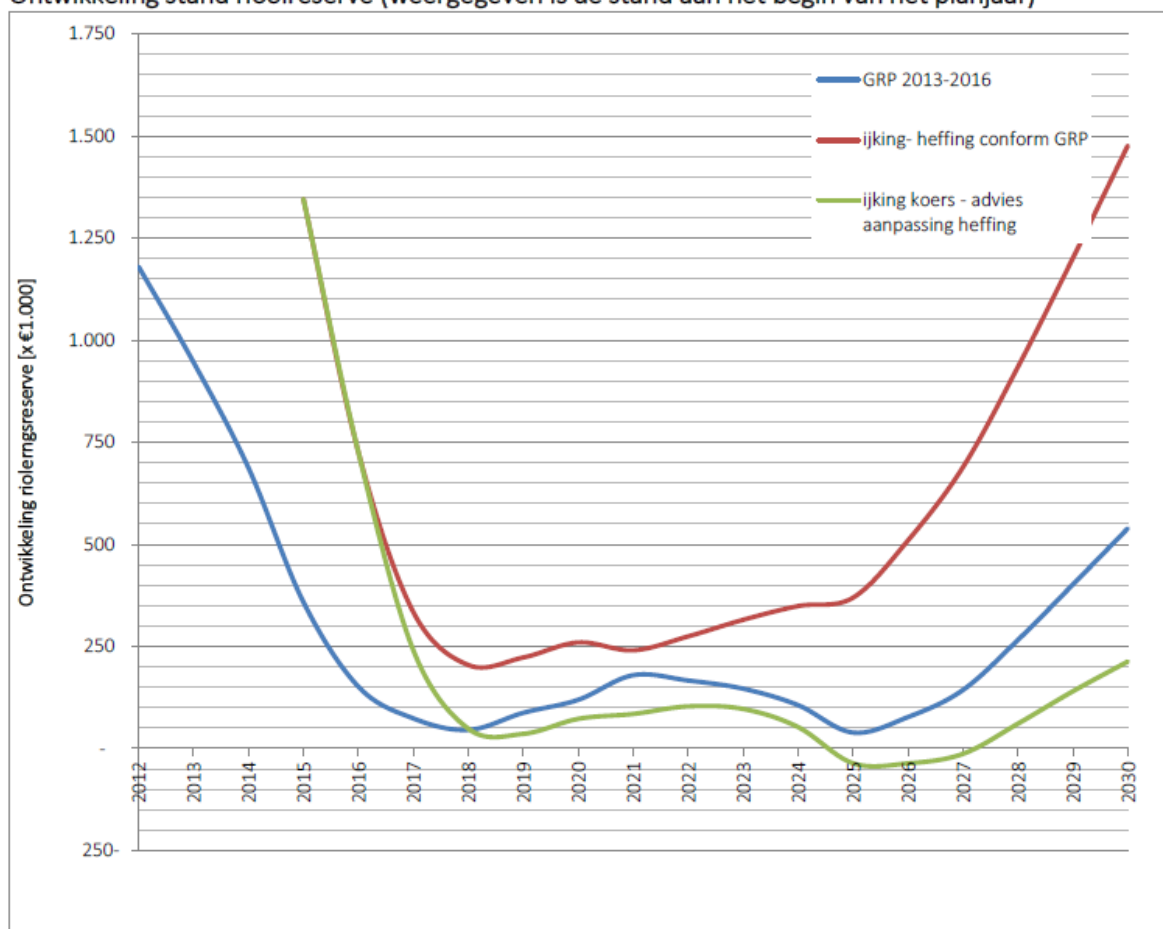
- A. Op basis van huidige vGRP: rioolheffing in 2015 en 2016 verhogen met €16 per jaar en periode 2017 t/m 2020 €8,00 per jaar, daarna aanpassen.
- B. Jaarlijkse stijging van €10 voor de periode 2015 t/m 2020.

In de onderstaande grafieken is de ontwikkeling van de rioolheffing en rioolvoorziening (reserve) in de tijd weergegeven.

Ontwikkeling rioolheffing

Ontwikkeling stand rioolreserve (weergegeven is de stand aan het begin van het planjaar)

Bijlagen

1. Analyse kosten en uren vGRP jaren 2013 en 2014
2. Overzicht voortgang projecten vGRP
3. Benchmark rioleringszorg Hof van Twente 2013
4. Voorstel kosten activiteiten n.a.v. evaluatie vGRP 2013-2016